

СТАНОВИЩЕ

на Асоциация на младежките организации

Относно: внесен в 43-то Народно събрание (НС) Законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование

По внесения за разглеждане в Народното събрание, от народния представител Иван Станков законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ЗВО), Асоциация на младежките организации (АМО) изразява следното становище:

Предложеният законопроект засяга разпоредбата на чл. 31, ал. 2 от ЗВО, която в настоящата си редакция гласи: „Лицата, избирани на ръководни длъжности ректор, декан, директор на департамент, филиал и колеж, и техните заместници, не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата на една и съща длъжност.” Предлаганото от народния представител Иван Станков изменение на тази разпоредба предвижда броят на мандатите на лицата, заемащи гореизброените ръководни длъжности, да се определя в Правилника за дейността на висшето училище, а не от закона, както е към настоящия момент.

Така предложената промяна либерализира процеса на преизбиране на посочените позиции. Неоспорим е фактът, че всяко висше училище разполага с академична свобода, закрепена в чл. 19 от ЗВО, съгласно който: „Висшите училища се ползват с академична автономия. В нея намира израз интелектуалната свобода на академичната общност и творческата природа на образователния, изследователския и художествено-творческия процес като върховни ценности.“ Но не бива да се забравя, че това е автономия на действията по отношение на реализирането на различни форми на образование и развитие на академичния потенциал. В подкрепа на твърдението за съществуване на академична автономия е и разпоредбата на чл. 37 от ЗВО, която предоставя възможност на висшите училища да изготвят Правилник за дейността на висшето училище, който има за непосредствена задача да уреди въпросите, които не са уредени в Закона. Без значение дали висшето училище е държавно или частно, то се подчинява на изискванията на ЗВО. Ротацията на кадри, заемащи ръководни постове, спомага за поддържане и оптимизиране на работната среда. А за да бъде една структура

АСОЦИАЦИЯ НА МЛАДЕЖКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

устойчива, то тя трябва да гради административния си потенциал. Тук именно се корени главната идея на мандатността – да бъде съхранена динамиката на работния процес, да се осигури възможност за равно състезателно начало като по този начин се стимулира и стремежът към кариерно израстване.

Приемането на подобна разпоредба ще доведе до дисбаланс на настоящата система на назначения във висшите училища, като предоставянето на подобно правомощие би могло да измести фокуса от дейността на академичната общност в концентриране върху проблемите на кариерното израстване. Висшите училища са подчинени изцяло на закона и изваждането на подобно правомощие от текста на закона и имплементирането му в подзаконов нормативен акт, считаме че не е необходимо. Така направеното предложение за промяна по-скоро би довело до противоречива практика при осъществяването на процедурата по назначение на ръководните длъжности във висшите училища.

Предлаганото изменение на закона е предпоставка за премахването на всякакъв контрол върху дейността на лицата, заемащи изброените в чл. 31, ал. 2 от ЗВО длъжности. На практика такава промяна на закона, която е мотивирана от своя вносител с аргумента за академичната автономия, създава ситуация, при която ректорът ръководи държавно училище, упражнява едновременно академични и административно-стопански функции, избира се от хора, на които е работодател, без държавата да има отношение към този процес и правото да въвежда ограничение в броя на мандатите.

Правомощие на държавата е да осъществява контрол върху висшите училища. Това правомощие произтича от чл. 53, ал. 6, in fine от Конституцията на Република България (КРБ) и е предпоставка за осъществяване на регулаторна функция от страна на държавата. Считаме че, държавните висши училища като част от системата на висшето образование, следва да се подчиняват на първичните нормативни актове, които са регламентирани въз основа на КРБ, съобразно изискванията на обществените отношения. Своеобразното ограничаване на конституционното правомощие на държавата по свое му би довело до дестабилизация на системата на висшето образование в България.

С оглед на гореизложеното, АМО не подкрепя предложението на вносителя и изразява своето очакване така предложената промяна да не бъде приета.